

OPBOUW

WEEKBLAD TOT OPBOUW VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

uitgave van de gereformeerde persvereniging opbouw

Wij weten beter

(Psalm 148)

De lofzang is een wezenlijk onderdeel van de eredienst. De bijbel bevat een dik boek met lofliederen: het psalmboek. Daarin vind je reakties, antwoorden op Gods Woord. De psalmenbundels eindigen met pure lofzegging; de psalmen 145-150 geven louter lofprijzing door.

Zou je vanuit Psalm 150 kunnen zeggen: we hebben alle instrumenten nodig om de lofzang op passende wijze te kunnen uitjuben... vanuit Psalm 148 zou je kunnen afleiden: de gehele schepping is nodig om de eer van de HEERE God op gepaste wijze te verhogen.

In Psalm 148 staan als het ware twee koren, één in de hemel (vs 1-6) en één op aarde (vs 7-14) de lof van de HEERE te bezingen. Hemel en aarde prijzen de HEERE, zo luisterrijk is Gods Naam in de gehele schepping.

De twee delen van de psalm zijn op dezelfde manier opgebouwd. Eerst somt de dichter op wat er in de hemel / op de aarde is... en dan zegt hij: dat ze de Naam van de HEERE loven (vs 5/13). Alle dingen zijn er tot eer van God. Ga zo eens naar de Keukenhof of naar de dierentuin! Toch... toch is de natuur niet zomaar een spiegel van Gods heerlijkheid.

De verwoestingen die stormwinden aanrichten tonen wel Gods majesteit, maar laten toch niet Zijn diepste bedoelingen zien.

Het is daarom goed om op een verschil tussen het eerste en tweede deel van de psalm te letten. Het eerste gedeelte sluit in vs 6 af met: „Hij stelde hun een inzetting, die geen hunner overtreedt”.

Omdat de twee delen van de psalm parallel zijn opgebouwd, zou je in dit opzicht ook een uitspraak verwachten in het tweede gedeelte. In dat laatste gedeelte speelt de mens een voorname rol – en van die mens kan helaas niet gezegd worden dat hij de inzetting van de HEERE niet overtreedt.

Het gelijk-oplopen van de twee psalm-delen zou er dus toe moeten leiden dat er in het tweede

**DOOR
W. BORGdorFF
DOORN**

gedeelte een teleurstelling over de mens, en daarmee over de aarde, doorklinkt. Maar: opvallend... over de val en ongehoorzaamheid van de mens wordt gezegd.

Doet de psalm dan wel recht aan de werkelijkheid? Maakt de dichter het dan niet mooier dan het in feite is?

We bedenken dat deze psalm een loflied voor de HEERE God is, en in deze jubelende lofpsalm past de ongehoorzaamheid van de mens niet – dat zou een wan-klink zijn.

Nauwkeurig lezen van de psalm helpt ons op weg naar het antwoord op deze merkwaardigheid. We lezen in vs 14 dat de HEERE voor Zijn volk een hoorn heeft verhoogd. De hoorn als symbool voor kracht – de HEERE God heeft Zijn sterkte aangewend voor Zijn volk.

De psalm spreekt niet over de zonde, wel over de overwinning van de zonde.

En van dááruit lezen we opnieuw die verzen over de mensen.

De koningen, de vorsten, de rechters/rechters van deze aarde. Figuren waarin de zonde zich bij herhaling sterk en groot gemaakt heeft.

De koningen, die onderdrukten; de vorsten, die eigen eer zochten; de rechters die het recht krom bogen. De jongens en meisjes – het verschil in geslacht is maar al te dikwijls aanleiding geweest voor heerszucht en discriminatie. De ouden en de jongen – een onderscheid dat vaak, te vaak tot scheiding, een diepe kloof tussen de generaties veroorzaakte.

In deze verzen 11 en 12 wordt ons de macht van de zonde getoond, de zonde zoals die verwoestend werkte in allerlei verhoudingen en op allerlei terreinen... NEE die vernietigende macht zien we hier niet!! maar juist, dat op al deze terreinen, in al deze verhoudingen, daar is de vrede, de sjaalom doorgebroken!! In het politieke leven, in het maatschappelijk samenleven, in huwelijk en gezin is het nieuwe leven zichtbaar geworden! Daar waar zonde en dood heersten, daar is het leven tevoorschijn geroepen, daar wordt de majesteit van de HEERE God bezongen. Niet alleen in de politiek en maatschappij, ook in de natuur, in het milieu.

Ons worden in de psalm geen verwoestende krachten van de storm voorgehouden, we krijgen geen plaatje van enorme milieu-verontreinigingen, in de lof-psalm geen zonde en vernieling, maar overwinning en heerlijke majesteit.

Dat betekent dat de psalm vooruitgrijpt, de dingen niet ziet zoals ze voor ogen zijn, maar ze ziet vanuit het einde, vanuit de heerlijke vervulling van Gods Koningschap over alles.

Dát is dan ook een functie van de lofzang, ook in onze eredienst: dat is het typerende van een gelovige: dat hij kan zingen vol vreugde... want hij weet méér dan hij ziet; hij is er vast van overtuigd dat de nieuwe wereld komt, de wereld waar recht en gerechtigheid woont, waar de woestijn zal bloeien als een roos. Hoe weet hij dat zo zeker?

Omdat de HEERE voor Zijn volk een hoorn heeft verhoogd. Een hoorn – in de bijbel (Ps. 89 vs 28, Ps. 132 vs 17) slaat dat op de messiaanse koning. Zo spreekt

Inhoud

- 177 Ds W. Borgdorff,
Wij weten beter (Ps. 148)
- 178 Drs W. G. Rietkerk,
Het pausbezoek
- 178 Ds A. H. Algra,
Pastorale Notities
- 179 Drs O. Mooiweer,
Persschouw
- 180 Ds B. Wielenga,
Gezonden om Licht te brengen (1)
- 181 J. van de Wetering PMzn,
De tijd, dat de Israëlieten in Egypte gewoond hadden, was 430 jaar (2)
- 182 Drs P. J. van Kampen,
De weg naar Chalcedon – Nestorius
- 183 P. Kurpershoek,
Waarover praten zij? – L.V. 1985 te Enschede

ook Zacharias over de heraut van de messias (Luk. 2 vs 69).

Met de Messias, Jezus Christus, de Zoon van David, is er een totale omwenteling gekomen: voortaan heeft – door Zijn lijden en sterven – niet meer de zonde en de dood het voor 't zeggen, maar is het onvergankelijk leven tevoorschijn gekomen.

Sinds Jezus Christus weten we het zeker: alles wordt nieuw. De hemel en de aarde. De HEERE heeft voor Zijn volk een hoorn verhoogd. Hij heeft Zijn gunstgenoten een lofzang in de mond gelegd.

Wij kunnen leven – wij kunnen loven.

Wij leven om te loven!

Het pausbezoek

Het is alweer enige weken geleden dat de paus Nederland bezocht – een gebeurtenis, die veel aandacht kreeg, en veel stof (en stenen) deed opwaaien. Wat is nu achteraf beziens de winst geweest van deze kennismaking van nabij? Hoe beoordelen wij deze meest energieke paus die de R.K. Kerk in deze eeuw bezeten heeft?

1. In de buitenlandse kranten kreeg dit bezoek meer aandacht dan alle andere bezoeken van de paus. Zelf reisde ik tijdens zijn bezoek in Australië en had zodoende de mogelijkheid om eerst naar dit bezoek te kijken via de bril van de buitenlandse correspondenten, die twee indrukken via hun artikelen overbrachten.

Gewelddadig karakter

a. Het gewelddadig karakter van de ontvangst van de paus in ons land. Terwijl alle Australische kranten normaal alleen aandacht besteden aan binnenlands nieuws en hooguit Amerikaans-Russische betrekkingen, stonden er nu ineens foto's op de voorpagina van stenen gooiende punktypes in de straten van Utrecht. Later hoorde ik van mijn kinderen dat ook ons huis – dat tegenover het Paushuis in Utrecht staat, maar nauwelijks aan de stenen van vandalisten ontsnapte. Men was in Australië zeer verbaasd over dit geweld en niet in staat de oorzaak te begrijpen. Terecht is in de Nederlandse commentaren gesteld dat dit geweld voor een deel niets met de paus te maken heeft. Een M.E.-er die ik in het provinciehuis in Utrecht sprak zei: waar wij ook komen – in Utrecht of in Amsterdam of in Arnhem – wij zien tegenover ons steeds dezelfde gezichten. Nederland telt een legertje anarchistenvan, die overal opduiken waar gevochten wordt. Toch is de agressie gedeeltelijk wel verworteld in anti-paus-gevoelens, daar deze in het bestuur van de R.K. Kerk in ons land eenzijdige benoemingen deed die niet de steun van de leden van de kerk hier hadden.

Mevr. Wasser

b. Ook in de buitenlandse kranten werd de show gestolen door mevr. Wasser die onverwachts de paus de les las met een scherp tegen de kerk gericht woord. Het werd in de Australische kranten in zijn geheel afgedrukt. Volgens Elsevier (18-5, p. 168) zei zij het volgende: „Gaaf de kerk nog wel op een geloofwaardige manier met de bevrijdende woorden van het evangelie om, als een opgestoken vinger wordt gepredikt in plaats van een toegestoken hand; als er

DOOR W. G. RIETKERK UTRECHT

geen ruimte maar uitsluiting wordt aangezegd aan ongehuwd samenwonenden, gescheidenen, homoseksuelen, gehuwde priesters en vrouwen; als bisschoppen boven hun gelovigen tronen in plaats van met hen op weg te gaan.” ... „De kerkelijke ontwikkelingen hebben velen van ons ertoe gedwongen uit kritische trouw en christelijke gehoorzaamheid kerkelijk ongehoorzaam te zijn”... zo liet mevr. Wasser de paus weten... „Wij zijn allen de Kerk, een Kerk geënt op de oudste christelijke gemeente, waar liefde het hoogste gezag was, waar mannen en vrouwen,

gehuwden en ongehuwden een taak hadden, ook in het leidinggeven”.

Het treft mij steeds weer hoezeer er in totaal verschillende kerken toch soortgelijke problemen kunnen optreden. Wat mevr. Wasser hier opmerkte tegen de paus heeft mij vanaf het moment dat ik het las in de Australische kranten beziggehouden. Wij kennen dit probleem ook in onze kerken dat het bijzonder moeilijk is om het evenwicht te bewaren tussen aan de ene kant een moraliserende kerk die ex cathedra zegt wat mag en niet mag zonder herderlijk en hartelijk te laten voelen dat zij niet wil dat ook maar één lid verloren gaat of afhaakt en aan de andere kant een verwereldlijkte kerk, die de kool en de geit spaart en zonder eigen basis de moraal en idealen van de humanistische samenleving volgt. Dit is een beetje abstract uitgedrukt, maar ik hoop dit probleem in dit artikel als het hoofdprobleem van het pausbezoek breder en met wat voorbeelden te bespreken – aan het slot.

Vooraf echter wil ik een paar persoonlijke opmerkingen maken over de figuur van deze paus Johannes Paulus II.

Pool

1. Hij is een Pool. Die achtergrond speelt steeds mee in zijn politieke beoordelingen. Ik denk nu aan zijn oordeel over de kernbewapening – dat onmogelijk meer naïef kan zijn – en zijn toespraken aan het adres van de bevrijdingsbewegingen – vooral in Zuid-Amerika. Wie zelf van nabij de ellende van een op het marxisme stoelende communistische staat heeft meegemaakt is nooit meer argeloos tegenover een marxistische ideologie. Hier doet de paus denken aan Solzjennitsyn, die het Westen ook steeds waarschuwt tegen een te slappe of toegeeflijke houding tegenover op het marxisme stoelende ideologieën. Natuurlijk: er is een groot verschil tussen sandinisten en communisten, tussen Zuid-Amerika en Rusland, maar de paus heeft gelijk als hij ook ten opzichte van de eersten een streng voorbehoud maakt. Iedere vorm van marxisme staat op gespannen voet met het christelijk geloof omdat het geen enkele norm erkent dan die welke de mens zichzelf stelt, en omdat het voor de vrijheid die zij nastreeft geen kader of structuur heeft, waarbinnen het echte vrijheid zijn kan.

Joas-kist

Een half jaar geleden (11 jan.) schreef ik een notitie over „Collectes”. Nu krijg je af en toe wel eens een reactie op wat je schrijft, maar nooit zoveel als toen en dat had ik niet voorzien. Ik dacht dat het onderwerp „collecten” van weinig belang was, maar zo denkt blijkbaar niet ieder erover. Het artikelje in Opbouw schijnt overgenomen te zijn door een nationaal dagblad, zodat er ook reacties kwamen uit, bijvoorbeeld, hervormde kring. In de bekende trant: de afval begint met het ritmisch zingen, dan volgt daarop de nieuwe vertaling, vervolgens de nieuwe berijming, dan het liedboek en als u nu ook al aan de collectes begint te morrelen, waar blijft het ouderwetse kerkelijk leven dan.

Het wordt nu tijd om via deze notitie briefschrijvers en telefonisten te beantwoorden. Voorop stellen we dan, dat het collecteren niet zo algemeen was als men wel denkt. Ik lees in een boekje van ds A. H. v. Minnen, „De Gereformeerde Eeredienst” (’s-Gravenzande 1908): „In Zeeland wordt nimmer onder, steeds na den dienst bij de uitgangen gecollecteerd. In Schotland zagen we steeds collecteren vóór den dienst. In het kerkportaal

Pastorale notities

DOOR A. H. ALGRA MAASSLUIS

stond een dikwerf zeer kunstig bewerkte offerbus of -schaal. De synode van Dordrecht 1574 sprak zich zeer duidelijk uit voor het inzamelen der gaven buiten den dienst. Zij noemde dit het „aldergevoegelijkste” maar vond dat de kerken toch de vrijheid hadden om te laten „omgaan” (collecteren, A.). Van Minnen is voorstander van het collecteren tijdens de dienst: „Gelukkig is thans ons Gereformeerde volk zóó aan het geven gewoon, dat het zich zelfs zeer ongemakkelijk zou gevoelen, als het niet meer geven kon en daarom altoos met blijdschap de diakenen komen ziet. Hoe meer collecten daarom hoe liever!” Nu schreef ds v. M. vaak ironisch; dus moeten we er rekening mee houden dat de laatste zinnen een beetje spottend bedoeld zijn. Mevr. v. d. S. schreef dat het voordeel van collecten boven „Vaste Vrijwillige Bijdragen” is, dat bij collecten je de rechter-

hand niet laat weten wat de linker doet. Men begrijpt wat zij daarmee zeggen wil en haar argument is goed. Ik wilde in mijn notitie van 11 jan. dan ook niet zeggen, dat er geen gelegenheid moet zijn om gaven te geven, maar ik denk dan meer aan een offerblok in de hall van de kerk, zoals de priester Jojada er één maakte op bevel van koning Joas. Daarom werd in de Herv. Kerk van Almkerk zo’n kist de Joas-kist genoemd. Als ik nu onze gemeente neem, dan laten de jaarrekeningen zien, dat de collecten een tiende zijn van de v.v.b.’s. Dus blijf ik van mening dat collecten uit de tijd zijn. Een abonnee uit Rotterdam stuurde een foldertje van een religieus genootschap, dat uit Amerika komt en van waning weet als het om werving en reclame gaat. Op die folder staan plaats en tijd van de samenkomsten opgegeven en er staat bij: GEEN COLLECTE. Stellig om de drempel te verlagen. Ds. v. M. noemde ook nog de „aanbeveling der collecten”. Daarin waren onze Herv. broeders altijd meesters. De meest „eigentijdse” is die van ds N. ter Linden van de Westerkerk in Amsterdam: „Gooi uw portemonnaie nu maar leeg in de collectezak, want op straat wordt hij straks tóch gerold”.

Rooms

De paus is *Rooms*. Logisch zult u zeggen.

Ja, maar dat betekent in zijn geval dat hij op ouderwetse wijze tot Maria bidt en zichzelf oprecht ziet als de plaatsvervanger van Christus op de stoel van Petrus. Die ouderwets Roomse trekken maken hem tot een bijzonder ongemakkelijke paus, met name voor de evangelische minderheidskerken in zijn eigen thuisland, die hij tegenwerkt en tot een paus die maar zeer beperkt bereid is tot oecumenische samenwerking met de grote protestantse kerken op voet van gelijkheid.

Sympathiek mens

3. De paus is een *sympathiek* mens. Het is een verrassing om op deze plaats een man tegen te komen die niet zoals zijn twee Italiaanse voorgangers een serene en wat bloedeloze indruk maakt, maar een echt mens, die houdt van skieën, die warmte uitstraalt en in staat is om ook zijn persoonlijke tegenstanders een hartelijke handdruk te geven.

Orthodox

4. Tenslotte reken ik het als een positief punt dat paus Johannes Paulus II een *orthodox* gelovige is. Dat betekent dat hij met grote overtuigingskracht kan spreken over Christus als het licht der wereld – zoals op de dag van zijn inhuldiging, toen hij een bewogen oproep deed tot heel de wereld om Jezus Christus na te volgen. Bovendien houdt hij moedig stand om tegenover zedelijk verval de normen van de Schrift te handhaven. Hij is vurig tegenstander van echtscheiding en van samen-wonen zonder huwelijk, hij strijdt tegen abortus en durft het tegelijk ook aan om de wapenwedloop een groot kwaad te noemen waar met inspanning van alle krachten een eind aan moet worden gemaakt.

Populair?

Hier keer ik tenslotte weer terug naar mijn eerste punt. Waarom is deze paus bij velen in ons land zo weinig *populair*? Dat heeft zonder twijfel te maken met de verschuiving in het normen- en waarden-patroon dat na de oorlog plaatsvond.

Dr F. A. Schaeffer heeft dit beschreven in een onlangs in het Nederlands vertaald boek 'Een christelijk manifest', uitgave Gideon. Hij schrijft dit toe aan een verandering in levensbeschouwing. De meeste tegenstanders van de paus verdragen het niet dat de paus zijn normen ontleent aan de wet van God. Zij zijn in wezen overgegaan naar een humanistische levensbeschouwing

waarin de mens zichzelf tot wetgever maakt en als het erop aankomt ieder gezag dat boven ons gesteld is verwerpt. Ik neem zelf ook niet alle normen van deze paus over – zo deel ik zijn meer op natuurrecht en natuur-ethiek gebaseerde afwijzing van anti-conceptionele middelen niet – maar ik meen dat de paus onze steun verdient als hij de normen van de bijbel handhaaft. Ik respecteer zijn moed om rechtuit voor christelijke waarden als de onaantastbaarheid van het ook ongeboren leven en de instandhouding van het huwelijk en haar heiliging te pleiten.

Kil en streng

Betekent dat nu niet dat kerken met zulke leiders dan wel automatisch een grimmig gezicht krijgen en veranderen in plaatsen waar *kil en streng* de norm wordt gehandhaafd waar alle menselijkheid en gastvrijheid en openheid verdwijnt? Geen uitgestoken hand maar een opgeheven vinger. Dit is de mening van mevr. Wasser. Ik onderschrijf die niet. Wel acht ik het mogelijk dat dit gebeurt. Dat de kerk een moraal-fabriek wordt, waar een oordeel wordt uitgesproken over *mensen* i.p.v. over verkeerde *normen*. In de geschiedenis is er vaak sprake geweest van *moralisme* en *farizeïsme*.

Maar is dat nu een onvermijdelijk gevolg van een heldere en duidelijke uitleg van bijbelse normen? Ik meen van niet. Het moet mogelijk zijn om duidelijk de heiligheid van het huwelijk hoog te houden – wat een afwijzing van voor-echtelijk samenwonen, maar ook een ontmaskering van liefdeloosheid in het huwelijk betekent... zonder de *mensen* die in deze zwakheden vervallen te verwerpen of te verliezen. Het moet mogelijk zijn om de verslaafde lief te hebben maar de verslaving te haten, de *zonde* aan de kaak te stellen, maar de zondaar vast te houden.

Liefde en waarheid

Als de kerk hier niet in slaagt verloochent zij de liefde van Christus. Maar waar de kerk uit vrees voor moralisme dan maar geen normen meer stelt en achter de mode aan rent van deze tijd is zij niet alleen karakterloos maar, wat erger is: zij verloochent de waarheid van Christus. Want wat zou zijn verzoening nog voor betekenis hebben als er niets meer te verzoenen valt omdat er toch nauwelijks van absolute normen gesproken kan worden, laat staan van *zonde*?

Naar een bekend woord van (ik meen) Peter Berger: de kerk die de tijdgeest trouwt, is binnen de kortste tijd weduwe. Zij doet er

Redaktie

Ir. A. Biersteker
T. Hoekstra
Drs. H. de Jong
Drs. P. van Kampen
Mr. dr. J. Meulink
D. W. L. Milo
Ds. K. Muller
Ds. E. R. Postma

Adres van de Redaktie:

Ds. K. Muller, Dovenetel 45,
8446 SH Heerenveen
Tel. 05130-20476

Kerknieuws / Uit breder kring

M. J. F. van der Wal
Brugakker 60-17
3704 RA Zeist
Tel. 03404-61525

beter aan de bruid van Christus te blijven en Zijn waarheid en liefde beide ineen gestalte te geven. Ik weet wel: deze visie geeft geen recept voor ieder eigentijds moreel probleem. Soms zijn de ethische vragen heel moeilijk (ik denk aan medische ethiek bijv.) maar het is onbillijk om met mevr. Wasser een leider van de kerk te verwijten dat hij de normen hooghoudt, als hij tegelijk steeds weer er blijk van geeft de mensen te beminnen.

Persschouw

In „Kerknieuws” lezen wij het volgende:

Geloofsbelijdenis in de Herv. Gemeente van de Purmer

De vijf belijdeniscatechisanten in de Hervormde Gemeente van De Purmer die besloten op Palmzondag belijdenis te doen, hebben de volgende geloofsbelijdenis opgesteld:

Wij geloven in de Eeuwige, de Almachtige, de Scheppende Wereldelijkheid, waaruit en waarin wij leven en bewegen.

Wij belijden God als Liefde (Johannes 4 : 17-21).

Wij doen belijdenis, omdat wij met God rekening willen houden. God roept ons dagelijks tot de keuze voor wat goed is.

Wij zien in de gestalte van Jezus een aspect van God, dat voor iedereen een voorbeeld kan zijn.

Wij beleven de Heilige Geest als het inspirerende Gods Mysterie.

Wij kiezen voor de gemeenschap van de kerk, zoals die voor ons is in de Purmerkerk.

Wij geloven in de toekomst, waarvoor ook wij onze best moeten doen.

De predikant van deze gemeente, drs A. D. H. Huysman, sprak met de aanstaande lidmaten af dat zij zouden antwoorden op de volgende vragen:

1. *Leeft in jou de ernstige wil om je open te stellen voor het alles tebovengaande, d.w.z. voor God?*

2. *Is het jouw overtuiging, dat het voor ons zelf en voor de wereld noodzakelijk is, dat wij leven naar de beginselen van het Evangelie van Jezus, d.w.z. naar het principe van de dienende liefde?*

3. *Neem je je voor mee te leven met onze hervormde gemeente „De Purmer”?*

De lidmaten kregen de keus uit acht belijdenisteksten. Zij kozen allen 1 Timotheüs 6 : 12:

„Strijd de goede strijd des geloofs, grijp het eeuwige leven, waartoe gij geroepen zijt en de goede belijdenis afgelegd hebt voor vele getuigen.”

—0—

Wat een armzalige geloofsbelijdenis! Hier worden we gekonfronteerd met de onverhulde vrijzinnigheid. Wel eerlijk, maar afschrikwekkend!

Hier lees je niets van de binding

aan de H. Schrift als het echte Woord van God. De hele Bijbel wordt zelfs nergens genoemd. God wordt gedegradeerd tot het alles tebovengaande. Jezus Christus is niet meer dan een aspect van God, dat voor iedereen een voorbeeld kan zijn – let wel KAN zijn!

De Heilige Geest moet niet beleiden, maar beleefd worden (wat een personalistische spiritualiteit) als het inspirerende Gods Mysterie. Wat heeft dit alles te maken met de konfessie van de Drieëenheid Gods? Nihil. Wat vindt men hier terug van het Godswonder van de H. Doop? Niets. Welke schriftuurlijke belijder zal geen beklag hebben met jongeren, die menen zo de goede strijd van het geloof te strijden in de zin van de apostel Paulus?! Laat het ons allen terugwerpen op de ware intentie van de openbare belijdenis van het geloof!

O. Mooiweer, Enschede

Administratie-Leersum maand juni gesloten

Gezonden om Licht te brengen (1)

Ter inleiding

In een tweetal artikelen wil ik het hebben over de zending van onze kerken in Natal. In het eerste sta ik stil bij het ontstaan van onze zending in Nederland en in Zuid-Afrika, in het tweede wil ik een aantal problemen aanstippen waar we in de praktijk van het werk mee te maken hebben.

Veel lezers van Opbouw is de Natalse zending bekend. In de loop van haar 25-jarig bestaan is er ook het een en ander over haar gepubliceerd. In 1971 schreef Joh. Lagendijk „Van zorg en zegen” over het Kamper aandeel in de Natalse zending; in 1973 publiceerde de zendende kerk van Haarlem een geschrift „Zendingsspiegel” over de tienjarige arbeid van ds W. L. Kurpershoek in Natal; in 1984 verscheen van de hand van Tj. Schaafsma „Gezonden om Licht te brengen” over de 25 jaar Kamper zending.

In dit verband mag ook vermeld dat mevr. Chr. Breman haar doktoraalskriptie theologie (Utrecht) wijdde aan de Natalse zending. Wanneer ik dan nog wijs op de zeer regelmatig verschijnende zendingsbladen van Leerdam en Kampen, op de rubriek die ds Kurpershoek al sinds jaar en dag in de Ned. Geref. Kerkbode voor Noord- en Zuid-Holland vult, op de artikelen die ds P. Busstra in de lokale kerkbode van Bunschooten schijft, mag toch wel gezegd dat het onze zending niet aan dokumentatie ontbreekt.

Wie weet waar te zoeken, zal in overvloed vinden.

Kampen 1951

Wie het zendingswerk zoals dat door onze kerken gedaan wordt goed wil begrijpen, moet terug gaan in de geschiedenis naar het jaar 1951 toen op de Generale Synode van de Vrijg. Geref. Kerken, in Kampen bijeen, art. 52 D.K.O. vervallen werd verklaard en de daarop gegronde zendingsorde werd opgeheven, en er geen nieuwe zendingsdeputaten meer werden benoemd. Dit is een ingrijpend besluit geweest dan zich uit deze woorden laat aflezen. Waar ging het om?

Het ging om de vraag wie als zendende instantie moet worden aangemerkt: is dat de kerk in haar lokale gestalte, de plaatselijke gemeente, of de kerk bijeen in haar kerkverbandelijke vergaderingen?

Aanvankelijk, op de Generale Synode van de Geref. Kerken van Middelburg 1896, werd door dr A. Kuyper gesteld: zending gaat uit van de plaatselijke kerk. Maar de praktijk werd wel even an-

**DOOR
B. WIELENGA
RICHMOND (Z.-A.)**

ders. Zendingswerk werd veelomvattend; allerlei andere zaken dan louter en alleen evangelieverkondiging werden aangepakt als medisch werk, schooldiensten e.d. De plaatselijke gemeente kon zulk omvattend zendingswerk niet meer bekostigen en vaak ook niet meer begeleiden door gebrek aan kennis van zaken.

Andere plaatselijke kerken moesten ingeschakeld worden die uiteraard ook zeggenschap wilden hebben. En van het een kwam het ander: zending kwam terecht op de agenda van kerkelijke vergaderingen. Uiteindelijk waren het de Zendingsdeputaten door de Generale Synode benoemd die het zendingswerk runnen terwijl de plaatselijke kerk in het hele stuk verder niet voorkwam. De afstand tussen zendingswerk en plaatselijke gemeente werd hoe langer hoe groter; geen gemeente bezat de vrijheid om zelf zendingswerk aan te vatten gebonden als ze was aan de kerkverbandelijke afspraken neergelegd in de zendingsorde. Niet onbegrijpelijk was het dat in de kerken die met de Vrijmaking waren meegegaan, verzet rees tegen deze „hiërarchisch-genootschappelijke” inslag van het zendingswerk. En dat verzet resulteerde in een principiële ommezwaai in Kampen 1951: de plaatselijke kerk moest zendende instantie zijn. De kerk in haar kerkverbandelijke gestalte had met zending verder niets uit te staan. Zending behoorde niet langer tot de zaken die de kerken gemeenschappelijk aangaan.

Vandaar ook dat zendingszaken in onze kerken niet verder komen dan het kerkeraadsniveau: dat van de zendende kerken, en laten we aannemen ook dat van steunbiedende kerken. Of dit zonder meer winst is, staat m.i. open voor discussie.

In de verwarrende situatie die ontstond na het besluit van 1951, en die altijd nog op beschrijving wacht, gebruikte de kerk van Kampen de haar geschonken vrij-

heid om in eigen verantwoorde-lijkheid zendingswerk aan te vangen in gehoorzaamheid aan het woord van Jezus in Matth. 28: „gaat dan heen...”.

In elk geval constateren we dat de strijd om de verhouding tussen kerkverband en plaatselijke gemeente, zoals die gewoed heeft in de kerken van de Vrijmaking, zijn invloed heeft gehad op de organisatie van het zendingsgebeuren aan het thuisfront.

De hulpdiensten

Voor een goed verstaan van het zendingswerk van onze kerken is een andere zaak de moeite van onze aandacht waard.

Voor de oorlog was men gaan spreken van hoofd- en nevendiensten. De evangelieverkondiging was de hoofddienst, medisch werk bijvoorbeeld was neven- of hulpdienst. Uiteraard leidde dat tot een onvruchtbare discussie over de relatie tussen beide diensten. Vandaag zouden we zeggen: het ging om de verhouding tussen woord en daad in de zending. Vooral in de kerk van Kampen was men ernstig bezwaar gaan koesteren tegen de enorm uitgegroeide nevendiensten die het plaatselijke gemeenten onmogelijk maakten ooit zelf zendingswerk aan te vatten. Bovendien, was dat wel zending in eigenlijke zin, medisch werk, schoolwerk en wat dies meer zij? Kampen oordeelde: geen hulpdiensten meer. Ook niet als opstapje voor zendingswerk in eigenlijke zin. Natauurlijk, aandacht voor zieken moet er zijn op het zendingsveld. Maar daarvoor moesten aparte organisaties worden opgericht om toch duidelijk te laten uitkomen dat medisch werk niet viel onder de kerkelijke zending. De verhouding tussen woord en daad in de zending werd zo radikaal beslist ten gunste van het woord alleen. Ook in de Vrijg. Geref. Kerken van vandaag is dit de praktijk: de nevendiensten zijn niet-ambtelijk-kerkelijk georganiseerd. Kerken zenden alleen predikant-zendingen uit. Wel moet bedacht worden dat wat wij in Nederland netjes (onder-)scheiden, in de 3e wereld wordt samengevoegd, als eenheid wordt beleefd. En het is nog maar de vraag wie het Bijbels gelijk aan zijn kant heeft.

Waarom Zuid-Afrika?

Deze vraag wordt binnen onze kerken meermalen gesteld. Er zijn in dat land toch al christelijke, ja zelfs Gereformeerde kerken die zendingswerk kunnen

verrichten? Kunnen wij ons niet beter richten op de zgn. onbereikte volkeren, de maagdelijke terreinen? Een vraag die zich laat horen. Maar die alleen historisch beantwoord kan worden. In de 50-er jaren deden de Vrijg. Geref. Kerken zendingswerk in Indonesië, historisch een verklaarbare zaak. De meeste Nederlandse kerken zaten in dat land.

Ook de kerk van Kampen oriënteerde zich in die richting; maar een mogelijke samenwerking met de kerk van Enschede op Nieuw-Guinea sprong af op verschil van inzicht over de betekenis van de nevendiensten. Samenwerking met de kerk van Zwolle voor het Soemba-werk (ds S. J. P. Goossens) werd verbroken.

Het werd toen zoeken in 'n geheel nieuwe richting, buiten Indonesië elders in de wereld. In die 50-er jaren geen geringe onderneming. Men werd toen geattendeerd op mogelijkheden in Zuid-Afrika waar een kleine Vrijg. Geref. immigrantengemeente was met dr C. van der Waal als predikant. Afgaande op de rapporten die vanuit Zuid-Afrika binnen kwamen besloot men in Zuid-Afrika te gaan werken, en zond daartoe in 1958 ds J. Vonkeman uit. Om een lang en moeizaam verhaal heel kort te houden: er waren geen mogelijkheden toen Vonkeman aankwam. Zendingswerk in de Republiek kon alleen geschieden onder de parapluie van een door de regering erkende kerk, en dat was de gemeente van dr Van der Waal toen in elk geval nog niet. Daar zat Vonkeman dus. Een zending zonder terrein. Het was die Gereformeerde Kerk van Suid-Afrika, de Dopperkerken, die toen Kampen een terrein hebben aangeboden, een zgn. maagdelijk gebied, waar ze zelf geen mankracht voor had. Deze kerk overwon haar niet onbegrijpelijke vrees voor Vrijg. Geref. kerkelijk denken en zo kwam Kampen in Zuid-Afrika terecht.

Later bleek dat er nog een macht aan werk te doen viel in dit reusachtig grote land zodat ook de zendende kerken van Haarlem, Leerdam en veel later Bunschooten, zendelingen hebben uitgezonden, naar het Nqutu distrikt in Noord-Natal.

Dat Kampen en ook Haarlem in die tijd de grootste problemen hebben gekend over hun samenwerking met een „valse” kerk, want in korrespondentie samenlevend met de Synodale kerken en weigerend een uitspraak te doen over de Vrijmaking, laat zich verstaan. Maar ieder kan die geschiedenis gedokumenteerd terug vinden in de boven vermelde geschriften.

Het is Zuid-Afrika geworden: de

Richmond- en Nqutu-distrikten in Natal. Zo is het gegaan. Beter: zo is het geleid. We belijden toch dat zendingswerk Gods eigen werk is, opkomend uit zijn bewogenheid met de verlorenheid van mensen die Hem niet kennen. Hij zelf neemt dat werk ter hand met gebruikmaking van de kerk en haar arbeiders. Terug ziende zeg ik dan ook: ja zeker, hier heeft God ons willen hebben.

Stand van zaken nu

De kerk van Kampen werkt met drie zendelingen in het Richmond distrikt bij Pietermaritzburg; er is medisch werk, er is ook schoolwerk, een bijbelschool, en alles wat er zo bij zendingswerk komt kijken. De kerk van Haarlem heeft haar rol overgedaan aan die van Den Haag die nu dus verantwoordelijk is voor ds Kurpershoek, Leerdam heeft ds Keesenberg, Bunschoten ds Busstra uitgezonden. Ze werken nabij Vrijheid. Ook daar zijn de gebruikelijke diensten en zendingsbezigdheden, o.a. een levensschool.

Het werk wordt gezegend: er zijn op het moment dat u dit leest waarschijnlijk al 4 erkende zwarte predikanten, erkend in het zwarte Doppekerkverband waarbij de uit het werk ontstane kerken zich hebben laten inschakelen.

De mogelijkheden om te werken zijn er nog altijd; de noodzaak niet minder.

Problemen zijn er ook; maar daarover dan de volgende keer.

Redaktie ontving

Anderhalve eeuw gereformeerden in stad en land - Gelderland: 51 blz., f 12,60; uitg. J. H. Kok, Kampen.

Viktor Daniloff en Vitaly Troitsky, Sovjet-communisme, Russische Orthodoxie en de Westerse Kerk - De aard van hun onderlinge relatie. 155 blz., f 19,90; uitg. J. H. Kok, Kampen.

J. P. Bommel, De charismatische opwekking als verdere reformatie. 102 blz., f 14,90; uitg. J. H. Kok, Kampen.

Ds E. Th. Thijs, De bijbel op tafel - De bijbel als 'open boek' in het gezin, de kerk, de school en het persoonlijke leven. 266 blz., f 27,50; uitg. J. H. Kok, Kampen.

Dr A. S. van der Woude, Profeet en establishment - een verklaring van het boek Micha. 126 blz., f 19,90; uitg. J. H. Kok, Kampen.

De tijd, dat de Israëlieten in Egypte gewoond hadden, was 430 jaar (2)

Het vierde geslacht

Het antwoord op de gestelde vraag is gevonden: niet een verblijf van 430 jaar in Egypte, doch van 215 jaar.

Maar we kunnen er niet omheen om aan deze periode meer aandacht te besteden. Door Schrift met Schrift te vergelijken zien we hoe getrouw de Here in het nakomen van Zijn beloften is.

In Genesis 15 : 14 en 16 staat:

„Doch ook het volk dat zij zullen dienen, zal Ik richten, en daarna zullen zij met grote have uittrekken”.

„Het vierde geslacht echter zal hierheen (d.w.z. het land Kanaän) wederkeren, want eerder is de maat van de ongerechtigheid der Amorieten niet vol”.

Ja, het vierde geslacht van hen die in Egypte kwamen, zal na de uittocht in Kanaän komen. We zullen het zien.

1. Mozes en Aäron, de mannen tot wie de Here had gezegd: „Leidt de Israëlieten uit het land Egypte volgens hun legerscharen (Ex. 6 : 25)” - wie waren zij?

Levi kwam met 3 zonen in Egypte. De naam van de 2e zoon was Kehath en één van de zonen, die hem daar werden geboren, heette Amram.

En Amram nam zich Jochebed, de dochter van Levi, die haar moeder aan Levi in Egypte baarde (Num. 26 : 59), dus zijn tante, tot vrouw. Uit dit huwelijk werden Mirjam, Aäron en Mozes geboren.

Levi - Kehath - Amram - Mozes en Aäron - hun kinderen.

2. In Num. 1 lezen we dat bij de eerste telling van Israël's leger in het 2e jaar na de uittocht o.a. Nahesson en Elisama als hulp voor Mozes door de Here worden aangewezen.

Wie was Nahesson?

Juda kwam met 3 zonen en 2 kleinzonen in Egypte, onder wie Perez, de oudste van de tweeling die Tamar hem baarde, en diens zoon Hezron.

Aan Hezron werd Ram geboren. Ram verwekte Amminadab en deze verwekte Nahesson, de vorst der Judeeërs; Nahesson verwekte Salma (1 Kron. 2 : 10, 11).

Juda - Perez - Hezron - Ram - Amminadab - Nahesson - Salma.

En wie was Elisama?

Hij behoorde tot de stam van Efraïm, de zoon van Jozef.

In 1 Kron. 7 : 25-27 vinden we een deel van zijn geslachtsregister: Efraïm - Resef - Telah - Tahan - Ladan - Ammihud - Elisama - Nun - Jozua.

Op het eerste gezicht zouden we zeggen, dat voor de stam Efraïm de belofte voor het 4e geslacht blijkbaar niet in vervulling is

DOOR J. VAN DE WETERING PMzn POORTUGAAL

gegaan. Maar we verwijzen hiervoor naar een eerder artikel (Van Paddan-Aram tot Egypte) waarin we aantoonde dat Jozef toen zijn vader en broers in Egypte kwamen, al een flinke zeventiger was. Meer dan 40 jaar daarvoor getrouwd met Asnath, de dochter van Potifera, werd hem al spoedig Manasse geboren; Manasse - want (zeide hij): „God heeft al mijn moeite doen vergeten, en ook het gehele huis mijns vaders (Gen. 41 : 51)”. En daarna Efraïm - „God heeft mij vruchtbaar gemaakt in het land mijner ellende (vers 52)”. Jozef had bij de komst van Jakob al zonen en kleinzonen.

3. In Num. 16 vinden we de geschiedenis van de opstand van Korach, Dathan en Abiram en de gevolgen daarvan.

Korach, de zoon van Jizhar, zoon van Kehath, zoon van Levi.

Dathan en Abiram, zonen van Eliab, zoon van Pallu, zoon van Ruben.

En we lezen verder in vers 27: „Toen trok de vergadering weg uit de omtrek van de woning van Korach, Dathan en Abiram, en Dathan en Abiram traden naar buiten en stonden aan de ingang van hun tenten met hun vrouwen, zonen en kleine kinderen.”

4. Achan vergreep zich aan het gebannene bij de val van Jericho. Hij was de zoon van Karmi, zoon van Zabdi, zoon van Zerah, zoon van Juda. Met zonen en dochters kwam hij om (Joz. 7 : 24-26).

Hij behoorde bij degenen die waren geteld door Mozes en de priester Eleazar in de velden van Moab aan de Jordaan bij Jericho, en die het voorrecht hadden het beloofde land te mogen binnentrekken.

Want onder hen behoorde niemand, die was geregistreerd bij de eerste telling in het 2e jaar na de uittocht. De Here had van hen gezegd: „zij zullen voorzeker in de woestijn sterven (Num. 26 : 65)”.

Allen waren zij gestorven, behalve Jozua en Kaleb. Met Eleazar, de priester, behoorden zij tot de oudsten.

De Leviëten zijn ongestraft gebleven; zij behoorden niet tot de voor de krijgsmacht geregistreerde Israëlieten (Num. 1 : 1-3).

5. Ja, ook Kaleb, die van huis uit niet eens tot de Israëlieten behoorde. Kaleb, de zoon van Jefunne, de Keniziet. Een nakomeling van Esau langs de lijn van Elifas-Kenaz-Jefunne. Een Edomiet!

Het is heel goed mogelijk dat Elifaz, door de honger gedreven, eveneens met zijn familie naar de voorraadschuren van Egypte is getrokken en hem - met vele andere vluchtelingen - een plaats in de onmiddellijke nabijheid van de Israëlieten is toegewezen. Is niet een menigte van allerlei slag met hen uitgetrokken (Ex. 12 : 38)?

Door huwelijk met een vrouw uit de stam van Juda kan het geslacht van Kenaz na verloop van tijd in deze stam zijn opgegaan.

„De Edomiet zult gij niet verafschuwen, want hij is uw broeder. De kinderen, die hem in het derde geslacht geboren worden, mogen in de gemeente des Heren komen”. Zo lezen we later in Deut. 23 : 7-8.

Wanneer Kaleb met de verspieders wordt uitgezonden wordt hij al vorst en hoofd genoemd (Num. 13 : 2, 3).

Bij het uitbrengen van het verslag bleek hij volkomen trouw te zijn gebleven aan de Here, zijn God (Joz. 14 : 8).

En wat heeft de Here tot Mozes gezegd?

„Doch omdat bij mijn knecht Kaleb een andere geest is en hij Mij volkomen gevolgd heeft, zal Ik hem naar het land brengen, waar hij heen geweest is, en zijn nakomelingenschap zal het bezitten (Num. 14 : 24)”.

Lees verder op pag. 184 ➡

De weg naar Chalcedon

6b. Nestorius

We zijn nu toegekomen aan de beslissende periode voor de Christologie, namelijk de korte tijdsspanne tussen het uitbreken van de Nestoriaanse controverse in 428 en het Concilie van Chalcedon in 451... De lezer moet echter worden gewaarschuwd dat in geen enkele fase van de ontwikkeling van de theologie van de Kerk, de fundamentele kwesties zó zijn verweven met de botsing tussen verschillende vormen van politiek en persoonlijkheden.¹⁾

Brandstichter

De vorige keer hebben we al kort iets meegedeeld over de persoon van Nestorius. Eerst nog iets meer over zijn persoonlijkheid. Zoals vaker in deze artikelen worden uitspraken geciteerd uit diverse boeken, met een verschillende invalshoek: „Nestorius was geen diplomaat. Hij werd grof, als het niet nodig was en hij werd onzeker, als het om essentiële dingen ging. Hij fulmineerde tegen de ideeën van zijn tegenstanders, noemde deze 'zottenpraat' en 'kikvorsengekwaak' en moest ervaren dat men hem onder het spreken steeds in de rede viel.”²⁾

„...Nestorius (liet) van groepen die volgens hem maar enigszins naar ketterij zweemden, de kappen in brand steken. Toen enkele ketteren hun eigen kapel in brand staken, om te voorkomen dat Nestorius dat zou doen, ging daarbij ook een aantal huizen in

¹⁾ Kelly, *Early Christian Doctrines*. Londen, p. 310.

²⁾ Echternach, *Kerkvaders, Ketteren en Concilies*. Amsterdam, 1965, p. 156.

DOOR P. J. VAN KAMPEN ZEIST

de omgeving in vlammen op en verwierf Nestorius zich de bijnaam „brandstichter”. De starre houding van Nestorius droeg niet bij tot zijn eigen populariteit en leidde tot heftige tegenstellingen over zijn persoon.”³⁾

Verre van scrupuleus

Geen gemakkelijk heer dus, net zo min als zijn tegenstander, de leider van de Zetel van Alexandrië. Opnieuw citeren we: „Maar Nestorius had niet alleen de hartstochten van het volk geprikkeld. Op de stoel van de patriarch te Alexandrië zetelde een man, die hem als theoloog en tacticus verre de baas was: Cyrillus van Alexandrië.”⁴⁾ En „De oppositie

³⁾ A. Stol, *Nestorianen*. Franeker, 1977, p. 32.

⁴⁾ H. Echternach, a.w., p. 157.

tegen Nestorius vond een briljante, zij het verre van scrupuleuze spreekbuis in Cyrillus, de patriarch van Alexandrië.”⁵⁾ De twee gaan op een bepaald moment 'Anathemas', vervloeken, in elkaars richting slingeren, wat de onderlinge betrekkingen uiteraard nauwelijks heeft verbeterd.

Uitersten

Maar nu eerst terug naar de zaak zelf. Is Maria 'Theo-tokos', Moeder van God? Nee, zegt Nestorius. Ja, zegt Cyrillus. Misschien nog wat verder terugreikend, „Nee”, zijn de mannen van Antiochië geneigd te zeggen, terwijl de theologen uit Alexandrië vinden van wel. Of, om het te zeggen in de mooie termen van Professor van der Meer:

„De mystieke Alexandrijnen gingen van God uit, en zagen Christus de kosmos vervullend en als gekleed in het gewaad van Zijn mensheid, als een goddelijke drager van het menselijke; en in hun voetspoor kwamen de Monofysieten er toe enkel de ons verschenen God te zien, waarin de mens ten onderging.

De Antiocheners daarentegen gingen als realisten uit van de mens Jezus der evangeliën, die door de Geest was gezalfd door Christus; en bewoond was door God, – en zo konden de Nestorianen, die deze opvatting verdedigden, in de verdenking komen een goddelijke dubbelganger in en naast de mens Jezus te zien. De eersten kwamen er toe van één natuur in Christus te spreken, en de menswording in sommige konsekwenties te kort te doen; de laatsten spraken van twee personen in Christus, en raakten aldus gevaarlijk aan Zijn eenheid als verlosser. De Kerk, die God mocht danken dat zij de leer omtrent Christus nog veilig kon stellen in de taal en met het vlijmscherpe denken der laatste Hellenen, heeft deze uitersten tenslotte verworpen. Zij sloot zich aan bij... de meesterlijke termen der Cappadocische Vaders in het Oosten, die gewezen hadden op de ongereptheid van beide naturen en op hare wederzijdse doordringing. Op de beroemde kerkvergadering van Chalcedon van 450 kondigde zij de beroemde christologische formule af: In Christus zijn twee naturen in één persoon.”⁶⁾

⁵⁾ J. N. D. Kelly, a.w., p. 317.

⁶⁾ F. v. d. Meer, *Catechismus*. Utrecht, 1941, p. 126.

Wat is nu eigenlijk aan de orde? Als we deel één van de verklaring van de Heidelbergse Catechismus van Prof. K. Schilder opslaan, wordt ons in groot detail (en in een behoorlijk moeilijk betoog) duidelijk gemaakt welke problemen er allemaal konden zijn. Ik noem er twee. Een argument dat steeds weer opgeld deed, aldus Schilder, was dit: „Hoe kan nu een moeder „jonger” zijn dan haar kind? Hoe kan nu Maria moeder van God zijn, die „ouder” is dan zij zelf? Eer Maria was, is immers Hij? Daarom – zo luidde de conclusie: „Ge moogt niet zeggen dat zij God „gebaard” heeft; ge moogt niet verder gaan dan te zeggen dat zij God „ontvangen” heeft... in het lichaam.” (209) Maar, stelt hij, stel je voor dat dat argument ook was gebruikt, niet in termen van tijd, maar van ruimte? Dan was ook bij de nieuwe voorgestelde term de moeite: „Hoe kan een moeder kleiner zijn dan haar kind? Buiten” waar „Maria” is, is immers Hij. God is toch *alom-tegenwoordig*” in de *ruimte*, gelijk hij „*al-tijdig*” is in de *tijd*?”⁷⁾

Twee losstaande naturen

Nestorius' bezwaar tegen de term „Theotokos” komt voort uit zijn idee dat er in Jezus twee, nauwelijks met elkaar verbonden, personen zijn. In Echternachs woorden: „De twee naturen zijn aan elkaar gehecht – als het ware als twee metalen platen. Hun eenheid bestaat in de gemeenschap van hun werken. In zoverre worden zij verenigd „tot één waardigheid, tot één eer.” En dus, als Nestorius gelijk heeft, dan heeft niet God geleden, maar de menselijke natuur.

Hij kon zich niet voorstellen dat de goddelijke Logos werkelijk bij menselijk lijden of verandering betrokken kon zijn en wilde daarom dus de twee naturen gescheiden houden. En ten tweede beklemtoonde hij dat Jezus een waarachtig menselijk leven had geleid dat groei, verzoeking en lijden omvatte. Dat had niet kunnen gebeuren, zei hij, als de menselijke natuur was vermengd en overweldigd door de goddelijke natuur. En dus geloofde hij dat de Alexandrijnen de godheid van Jezus Christus te zwaar benadrukten. Zo komt hij tot de termen: één 'prosoopon', één 'gezicht', maar twee 'fuseis', 'naturen'.

Een soort morele wilsverbinding blijft dan bestaan tussen het goddelijke en menselijke. En dus, Maria bracht een mens ter wereld, een voertuig voor Gods we-

⁷⁾ K. Schilder, *Heidelbergse Catechismus*. Deel 2. Goes. 1949. 209.

Vervolg van pag. 183

De tijd, dat de Israëlieten in Egypte gewoond hadden, was 430 jaar.

Daarentegen voor Jozua géén bijzondere toezegging; hij was al door geboorte erfgenaam.

Hij krijgt later naar het bevel des Heren de stad, die hij had gevraagd: Timnath-Serah op het gebergte Efraïm (Joz. 19 : 50). De Here Zelf had Kaleb een erfdeel toegezegd.

Niet een bijwoner, maar een mede-erfgenaam zou hij mogen zijn. En Mozes had dit woord des Heren reeds vroeger aan hem doorgegeven. Dat blijkt wanneer Kaleb dat 45 jaar later Jozua in herinnering brengt:

„Daarom heeft Mozes te dien dage gezworen: voorzeker zal het land, dat uw voet betre-

den heeft, voor altijd het erfdeel van u en uw zonen zijn, omdat gij volkomen trouw gebleven zijt aan de Here, mijn God (Joz. 14 : 9).”

Blijkbaar wist Mozes niet goed raad met die belofte aan een Keniziet.

Wanneer hij woorden des Heren aan de Israëlieten moest doorgeven, zei hij: De Here, uw God. Tegenover Kaleb: De Here, mijn God.

De Here had Kaleb echter al *Zijn* knecht genoemd en deze wilde van ganser harte zeggen: mijn God, óók *mijn* God!

Gods woorden zijn getrouw en waarachtig.

Na 430 jaar, juist op de dag af, trokken de Israëlieten uit Egypte. Het 4e geslacht van hen, die 215 jaar eerder in dat land waren binnengekomen, was bij de intocht in Kanaän.

zen, maar niet zelf God. Want de godheid kan niet negen maanden in de schoot van een vrouw worden gedragen, of in babykleren worden gewikkeld, of hebben geleden en sterven. Nee, het was duidelijk, dat de „mens” de tempel was waarin 'God' woonde. Kijk maar in Johannes 2 : 19.

Voetangels en klemmen

Zo zien we termen opkomen die in de toekomst nog moeten worden verduidelijkt: wat is precies een 'prosoopon' en wat een 'fu-

sis'? Wat is (ook een vraag voor de toekomst) een 'hypostatische eenheid'?

Men krijgt langzamerhand in dit (toegegeven wat trage) verhaal, met vele kronkelingen en met veel laveren, de indruk dat in de termen van het Concilie van Chalcedon: 'onvermengd, onveranderd, ongescheiden en ongedeeld', heel wat méér voetangels en klemmen zitten (of misschien juist vermeden zijn) dan we hadden gedacht.

Waarover praten zij?

Landelijke Vergadering 1985 te Enschede

Op de agenda van de 5e zitting van de Landelijke Vergadering, vorige week zaterdag in Enschede, stonden, zoals voorzitter Mr. dr J. Meulink het uitdrukte in zijn openingswoord, de twee moeilijkste zaken, die deze Landelijke Vergadering te behandelen krijgt. Hij doelde daarmee op het vraagstuk van de vrouw in het ambt en de moeilijkheden in de kerk van Zwolle, waar na een scheuring nu twee zelfstandige gemeenten zijn ontstaan. Voor beide punten is de leiding van de Heilige Geest wel bijzonder nodig, aldus br Meulink, die in zijn toespraak wees op het werk van de Geest in de eerste christelijke gemeente te Jeruzalem. Deze gemeente groeide in één dag van 120 naar meer dan 3000 leden (Hand. 2 : 41).

Uit de gegevens in het nieuwe jaarboekje van de Ned. Geref. Kerken blijkt van een dergelijke groei niets, integendeel er valt zelfs een (lichte) daling te konstaten in het aantal leden. Dat bracht br Meulink tot de vraag: zijn wij wel echt gemeenten van Christus, vervuld met de Heilige Geest?

Na deze woorden van voorzitter Meulink ging de Landelijke Vergadering aan de slag. Eerst moest nog de bespreking van het rapport van de gezangenkommissie worden afgerond. Op de vorige zitting was daar al een begin mee gemaakt.

De Landelijke Vergadering ('81) gaf deze gezangenkommissie een omvangrijke opdracht mee. De selectie uit het Liedboek moest worden afgerond, verder moest de commissie zich bezig houden met de „aanvullende bundel” van gezangen uit andere bundels dan het Liedboek, waaronder ook enkele liederen uit Ned. Ger. kring, en tenslotte wachtte nog de beoordeling van „Psalter 1980”, een psalmberijming uitgegeven door de „Stichting ter verkrijging van een Schriftgetrouwe psalmberijming”. Uit het commissierapport blijkt dat men daaraan om verschillende redenen nog niet is toegekomen. Wel rondde de commissie de selectie uit het Liedboek af. Van de in totaal 491 liederen werden er 204 geschikt geacht voor gebruik

DOOR W. KURPERSHOEK APELDOORN

in de eredienst. Met de toetsing van liederen voor de „aanvullende bundel” is de commissie nog niet klaargekomen. Wel geeft zij in het rapport een indruk van haar werkzaamheden op dit punt. Opmerkelijk is, dat van de — onder ons — bekende „29 Gezangen” slechts 2 definitief zijn goedgekeurd. Aan de bespreking van het werk uit „eigen kring” heeft de commissie veel tijd gegeven, maar tot een afronding is het nog niet gekomen. De gezangenkommissie heeft voor haar werk contact gezocht met de Geref. Kerken (vrijg.) en de Chr. Geref. Kerken, maar die contacten liepen op niets uit. De Landelijke Vergadering had veel waardering voor het monnikenwerk van de gezangenkommissie. De discussie ging dan ook niet

zozeer om de inhoud van het rapport, maar vooral over een nieuwe opdracht voor de commissie en de (on)mogelijkheden van de uitgave van een eigen, Ned. Ger., „aanvullende bundel”. Wat dat laatste betreft werd besloten daartoe voorlopig niet over te gaan, omdat de tijd daarvoor nog niet rijp werd geacht. De Landelijke Vergadering besloot verder de leden van de gezangenkommissie, onder voorzitterschap van ds M. H. T. Biewenga, opnieuw te benoemen. De definitieve selectielijst uit het Liedboek zal aan de kerken gestuurd worden, die erop kunnen reageren. Van deze reacties zal de commissie aan de volgende Landelijke Vergadering verslag moeten doen. Verder moet de commissie een beknopte beoordeling van „Psalter '80” gereedmaken en met een rapportje komen ten aanzien van de „aanvullende bundel”.

Verreweg de meeste tijd ging zitten in de kwestie van de vrouw in het ambt. Centraal daarbij stond een brief van de kerk van Amsterdam-Centrum, waarin de Landelijke Vergadering wordt gevraagd uit te spreken „dat het een zaak van christelijke vrijheid is, als een plaatselijke kerk onder biddend opzien tot de Heer een zuster tot het diakenambt roept”. Als argument noemt de brief dat in het algemeen de hoofdtak van een diaken een andere is dan die van een ouderling, nl. het behartigen van de zorg voor de behoeftigen.

Het moderamen stelde voor een commissie te benoemen, die een op de bijbel gefundeerd antwoord zou moeten geven op de vraag of vrouwen in het ambt mogen dienen. Verschillende afgevaardigden wezen er echter op, dat, zakelijk gezien, alleen het punt van de vrouw in het diakenambt aan de orde was, omdat de brief van de kerk van Amsterdam-Centrum alleen daarover een uitspraak vraagt. Daaruit zou blijken dat in de kerken nog geen behoefte bestaat aan bezinning via een Landelijke Vergadering over de ambten van ouderling en predikant. Daartegenover stelde een aantal andere afgevaardigden het onmogelijk te achten over het diakenambt afzonderlijk te spreken, zonder daarbij de andere ambten te betrekken. Ouderling W. Kooistra maakte in een uitvoerig betoog zijn bezwaren kenbaar tegen de vrouw in welk kerkelijk ambt dan ook. Hij waarschuwde de vergadering voor wereldgelijkvormigheid. Een andere afgevaardigde, br J. F. Arends, verwees naar 1 Kor. 14. Deze Schriftplaats is toch duidelijk, we moeten Paulus niet willen corrigeren, aldus br Arends. Ds

Administratie

Administratie-adres:

Postbus 84.
3956 ZS Leersum
Tel. 03434-54288

Abonnementen:

Het aanvragen of opzeggen van abonnementen: uitsluitend bij de administratie.

Abonnementen kunnen ieder moment ingaan, doch slechts per 31 december eindigen. Opzeggen uiterlijk tot 15 nov.

Abonnementsprijs:

f 47,— per jaar of f 25,— per halfjaar.

Voor studenten f 38,— p. jaar.

Buitenland f 55,— per jaar

of f 70,— per luchtpost.

Gironr. 404945 t.n.v.

Geref. Persver. Opbouw,

Brabantlaan 122

2101 SK Heemstede

Tel. 023-285825

Advertentieprijs:

40 ct. per mm.

familieberichten 35 ct p. mm.

Advertenties inzenden tot
dinsdagmorgen 10.00 uur.

Advertenties en druk:

Drukkerij „Steenbergen”

Nooitgedacht 3

3701 AL Zeist

Tel. 03404-22452

M. H. T. Biewenga pleitte ervoor de zaken helder te houden. Laten we de discussie serieus voeren en niet al te bang zijn voor meningsverschillen, zo stelde hij. Een andere moeilijkheid was de tijd die in het moderamen voorstel aan de commissie werd gegund voor haar onderzoek. Het moderamen wilde nog deze Landelijke Vergadering een besluit nemen en daarom zou de commissie nog voor het einde van dit jaar moeten rapporteren. Dat kwam een aantal afgevaardigden toch te optimistisch voor. Een commissie die de hele problematiek van de vrouw in het ambt onder de loupe gaat nemen, heeft daarvoor veel meer tijd nodig en zou op z'n vroegst aan de volgende Landelijke Vergadering rapport kunnen uitbrengen. Echter, de kerk van Amsterdam-Centrum wacht al een aantal jaren op een antwoord en is tot nog toe niet overgegaan tot het benoemen van vrouwen tot diaken. Voorzitter Meulink en met hem veel anderen, meenden dat de Landelijke Vergadering Amsterdam-Centrum niet langer dan strikt noodzakelijk moest laten wachten.

Na een lange en intensieve discussie werd op advies van ds O. Mooiweer besloten een commissie te benoemen, die zich gaat beraden over de kwestie van de vrouw in het diakenambt. Voor het einde van dit jaar moet deze commissie de Landelijke Vergadering van Enschede rapport uitbrengen. De kerken wordt ge-

vraagd geen vrouwen in het ambt te benoemen voordat de Landelijke Vergadering zich heeft uitgesproken. Ouderling M. A. van Helden wees er nog op dat deze commissie al in januari ingesteld had moeten worden, net als de commissie voor de zaak-Zwolle. Dan zou er van tijdnoed geen sprake zijn geweest.

De nog resterende tijd besteedde de Landelijke Vergadering aan het rapport over de zaak-Zwolle. Daar zijn na lange jaren van onenigheid, sinds korte tijd twee zelfstandige gemeenten, die beide Ned. Geref. willen zijn. Op de Landelijke Vergadering heerste een gevoel van schaamte over deze trieste gebeurtenis in de Ned. Geref. Kerken.

In het betreffende rapport wordt, zonder op de feitelijke gebeurtenissen in te gaan, gekonstateerd, dat de onenigheid in de kerk van Zwolle een twist tussen broeders is. Er zijn geen bijbelse argumenten te bedenken die de leden van

beide gemeenten ervan zouden kunnen weerhouden elkaar te aanvaarden als broeders en zusters in de Here.

Het behoort, aldus het rapport, niet tot de taak van een Landelijke Vergadering van bovenaf in een plaatselijke broedertwist in te grijpen.

De Landelijke Vergadering had duidelijk moeite met het rapport. Ds G. van Atten merkte op na het lezen van de stukken niets wijzer geworden te zijn. De zaak waarom het gaat was volgens hem niet op tafel gekomen. Een aantal andere afgevaardigden was het niet eens met de commissie dat een Landelijke Vergadering in deze zaak geen uitspraak zou kunnen doen. Alleen zeggen dat men in Zwolle elkaar moet aanvaarden in Christus, daarmee is niet echt geholpen, aldus deze afgevaardigden.

Op dit punt moest de voorzitter omwille van de tijd, de vergadering schorsen. In september hoopt men de draad weer op te pakken.

Kerknieuws

Preekconsent G. J. Zwarts

De kerken uit de regio Schiedam hebben in hun vergadering van 30 mei j.l. op zijn verzoek preekconsent verleend aan de heer G. J. Zwarts te Rotterdam.

Het consent geldt voorlopig tot september 1986, met de mogelijkheid van verlenging.

De heer Zwarts heeft het voornemen om vanaf september 1985 van zijn preekbevoegdheid gebruik te maken. Zijn adres is: Schefferstraat 77b, 3033 RL Rotterdam, tel. 010-672044.

Regionale vergadering Noord

De regio Noord heeft in haar vergadering van 13 mei 1985 het preekconsent van broeder Spoelstra te Hoogeveen verlengd met een periode van één jaar.

Voorts is ds J. Kranenburg te Rolde benoemd in de vacature Holwerda van de Raad van Toezicht en Advies Theologische Studiebegeleiding.

Ned. Geref. Kerk Den Helder

De kerkdiensten van de Nederlands Gereformeerde Kerk in Den Helder worden op 30 juni op een afwijkende plaats, en 's middags tevens op een afwijkende tijd gehouden.

Plaats: Wilhelmina-Mavo aan de Middenweg (de verbindingsweg tussen het station/watertoren en Nieuw Den Helder). De ingang van de aula is te bereiken via de oprijlaan tussen de panden Sportlaan 38 en 40.

Tijd: 9 uur (leesdienst) en 15.00 uur (ds A. Koers, Wormer).

Uit breder kring

Gods voorzienigheid en het ingrijpen van de mens

Dit is het onderwerp van een conferentie, die D.V. van 26 tot 29 juli a.s. te Oxford in Engeland zal worden gehouden over: Christelijk geloof en natuurwetenschappen in de samenleving. Het onderwerp zal worden uitgediept in drie richtingen:

1. Bijbelse en natuurwetenschappelijke juistheid.

2. Natuurwetenschappen als dienaar en als manipulator. Hun gebruik en hun misbruik. Wat verwachten we van de natuurwetenschappen?

3. Natuurwetenschappen als maatschappelijk verschijnsel.

Onder de sprekers zijn veertien hoogleraren uit Engeland, Nieuw Zeeland, Kenia, Canada en de U.S.A. Vaak wordt in Nederland gedacht, dat er onder de vooraanstaande natuurwetenschappers geen christenen (meer) zouden zijn. Gode zij dank, is dat wel het geval. Deze hoogleraren zijn gespecialiseerd in genetica, biologie, zoölogie, anatomie, fysica, astrophysica, theoretische chemie, materiaalkunde, communicatieleer, geschiedenis in het algemeen en die der natuurwetenschappen in het bijzonder in psychologie.

De deelnameprijs bedraagt £ 86. Hierbij zijn de maaltijden en overnachtingen in één-persoonsstudentenkamers van Catherine's College der Universiteit inbegrepen. Een paar twee-persoonskamers zijn beschikbaar. Men kan ook in hotels overnachten en het ontbijt gebruiken. Er is een afzonderlijk programma voor reisgenoten en kinderen. Het inschrijfgeld bedraagt £ 10 en moet vooraf worden voldaan, bijv. met een internationale postwissel. Men ontvangt dan vooraf de tekst van de hoofdlezingen en de tekst of een samenvatting van zoveel mogelijk andere voordrachten.

Adres: Reseach Scientists' Christian Fellowship, 38 De Montfort Street, Leicester, LE17, GP, Engeland; tel. 09-44 533 705 538.

Alleen al de universiteitsgebouwen (colleges) en de binnenstad van Oxford, zowel als het landschap in de omgeving zijn de moeite van een reis waard!

Drs K. J. Nieuwenhuis, Middelburgseweg 22, 4364 TC Grijpskerke (Zld). Telef. 01180-28461.

HBO-studenten, opgelet!

Als je gaat studeren aan een HBO-instelling in één van de hieronder genoemde plaatsen, ben je welkom bij ALPHA. Het contact met andere christenstudenten en het gezamenlijk bestuderen van de Bijbel kan erg waardevol zijn in je studententijd. De centrale activiteit van de ALPHA-groepen is de bijbelstudiegroep. Daarnaast worden er open avonden, conferenties en deze zomer een woudloperskamp in de Ardennen georganiseerd. De ALPHA-groepen zijn een onderdeel van IFES-Nederland, een samenwerkingsverband van christelijke studentengroepen. Het doel van de IFES is: het geloof in de Here Jezus Christus te zoeken, te verdiepen en te verbreiden.

Er zijn ALPHA-groepen in: Breda, Den Bosch, Den Haag, Ede, Haarlem, Hoensbroek en Velp. Er zijn contacten in: Amersfoort, Dordrecht en Leeuwarden. We komen ook graag in contact met belangstellenden uit andere plaatsen.

Voor nadere informatie kun je terecht bij: Leenderd van der Deijl, Martin Luther King 115, 4102 GT Culemborg, tel. 03450-20012.

Opbouw-uitgaven

„DE PLAATS VAN DE VROUW IN DE GEMEENTE” tweede druk

Vanwege de aanhoudende vraag naar deze brochure is nu een herdruk verschenen. De prijs is f 4.50 per exemplaar, exclusief verzendkosten. Nieuwe bestellingen worden graag tegemoet gezien via onderstaande antwoordstrook.

De inhoud van bedoelde brochure is als volgt:

- Prof. Dr. D. Holwerda, Discussie-nota inzake vrouwelijke ambtsdragers;
- Ds. G. Janssen, De vrouw en het ambt in de kerk;
- Rev. Don. A. Codling, Vrouwen - ouderlingen?;
- Drs. H. de Jong, De plaats van de vrouw in de gemeente.

Verder zijn bij de administratie nog voorradig:

- Ds. M. R. van den Berg, Jeremia;
- Drs. P. J. van Kampen, Antroposofie.

ANTWOORDKAART

Gaarne ontvang ik:

- ex. Prof. Dr. D. Holwerda e.a., De plaats van de vrouw in de gemeente, f 4,50.
- ex. Ds. M. R. van den Berg, Jeremia (Hulp bij bijbelstudie) à f 10,—.
- ex. Drs. P. J. van Kampen, Antroposofie à f 3,50.

Alle prijzen zijn exclusief portokosten. De ingevulde bon in een open envelop te zenden naar: Administratie Opbouw, Antwoordnummer 38, 3940 ZD Leersum.

DRUKWERK

Keuze uit meer dan

1000

**geboorte-
huwelijks- en
gelegenheids-
kaarten**

**DRUKKERIJ
„STEENBERGEN”**

Nooitgedacht 3 - 3701 AL Zeist
03404-22452 (sinds 1901)

Bij geboorte en huwelijk ontvangt u een felicitatiepakket.

★ Plaats uw familieberichten in dit blad! ★